

Recenzii

o ieșire din scenă, iar intrarea în culise (culisele *Tainei* n.n) nu anulează scena „Eu sunt ușa, zice Iisus –, doar n.n. – de va intra cineva prin Mine se va mântui”.

Altcum, moartea (misterul, avatarurile, cauzele, consecințele, ce se întâmplă potrivit învățaturii Bisericii *a posteriori*, punctele de vedere, perspectivele, altele decât cele eminentamente teologice) încheie, individual și global, o parte a istoriei omului însăși, „trecutul amestecat cu prezentul și viitorul, din perspectiva ordinii subtile a existenței”. Omul, dar, omenirea „fără încetare de atâtea ori umilit(ă), apoi eliberat(ă) tot de atâtea ori, își descoperă, în chiar valesa, casa și realitatea implacabilă a morții, însăși condiția, stigmatul genetic de *căutător(toare)* și *viețuitor(toare)* de/cu Dumnezeu; și, ca și pe Hristos odinioară, moartea îl și suprimă tainic pe om, pentru a-l înălța, apoi, și a-l aureola, nu cu „orizontul contingent, limitat, oricât de fascinant ar fi, la lumea aceasta”, ci cu știința și conștiința „presimțirii că, tocmai, pentru că moartea depășește limitele condiției pământești, el, omul credincios, nu poate dispărea la porțile Școlului, mohorâtul locaș subteran al morții”, ci pe deasupra, Dumnezeu îi descoperă, asemenea pelerinilor înaintea „liturghiei intrării în sanctuar”, nu doar închipuit, chipul lui Hristos prezent în Biserica triumfătoare; acolo unde, în mijlocul mântuiților/înviaților, și vultureicul vizionar din Patmos celebrează *victoria vieții* și unitatea Dumnezeu-om, definitiv relegată, ca-n minunata descriere a Ierusalimului ceresc.

Asta, profund contrar, repetăm obsesiv și asumat, tendinței mundane a „dezvrăjirii de *Tradiție*, care este una dintre cele mai subtile și mai halucinogene (din punct de vedere mintal n.n.) vrăji”. Stare în care, asemenea lui Tantal, să-l parafrazăm pe Petru Creția, moartea, flămândă, hădă, născută / antamată de / din răul și întunecimea rațiunii asta dorește: să rupă din pomul cunoașterii deplinătății adevărului mântuitor și să livreze lumii varii eresuri și amăgiri, să *juișeze* (termenul ușor frivol a fost anume ales, spre a rușina ignoranța și impardonabila capitulare morală în cauză) pe seama prea versatilității naturii umane; chiar dacă, obiectiv, prin moartea pe cruce a lui Iisus Hristos, ea este salvată.

Pr. Iosif Zoica

Marius Custelcean, *Biserica – Factor de ordine și siguranță în comunitățile locale*, Editura Andreiana, Sibiu, 2016, 254 p. ISBN 978-606-8602-78-3.

Părintele Marius Custelcean reușește să creeze o teză de doctorat în care transcende elementele aflate în prim-planul tematic, vizând mult mai profunda problematică a clivajului dintre Sacru și profanul aflat sub imperiul parțializărilor și falselor valorizări. Soluția la care recurge este configurarea unei identități umane în care dualitățile nu conduc la contradicție, ci la unitate. În acest sens, postulează o serie de premise în care se reflectă coordonatele evoluției sociale, fiind evidentă manifestarea constantă a unui *status quo* religios în definirea profilului nostru identitar de-a lungul istoriei. Ca atare, structura unui popor este reprezentată prin constantele manifestări ale ethosului spiritual, dar și prin schimbările firești pe care le generează evoluția socială și istorică.

Recenzii

Lucrarea ia naștere în cadrul acestei geometrii a variațiilor, reușind să fie forța modelatoare a unui amplu interval de confruntări. Translatarea, proiectarea și descifrarea criteriilor procedurale se realizează printr-o consistență sapiențială, ce reușește să evite viziunile axate pe metonimie, rămânând astfel permanent în perimetrul veracității.

Analiza sa reflectă un mecanism deosebit de sensibil: o comunitate confruntată cu pericolul diminuării și chiar pierderii identității religios-culturale, va putea foarte ușor să îmbrățișeze radicalismul ca formă de protecție. Acest transfer defensiv conduce invariabil la o accentuare a propriei vulnerabilități, dar determină totodată și o problemă semnificativă la nivelul securității unei națiuni. Problema constă în maniera conflictuală prin care se manifestă tot acest proces de conservare identitară, întrucât primează o excesivă auto-valorizare conjugată cu relativizarea și lezarea celorlalți, dar și a convențiilor sociale.

În contextul radicalizării formulelor conflictuale și a mesajului social care ia astfel naștere, realizarea ordinii și siguranței publice apare drept cheia de preservare a integrității naționale, dar și condiția *sine qua non* a oricărei dezvoltări sustenabile. Această lucrare de doctorat încearcă să descifreze complexitatea acestor resorturi, prin configurarea unei viziuni ce pornește de la specificul structural al comunității locale. Poziția de *intra muros* a acestui edificiu este ocupată de către preotul paroh, astfel că tema lucrării se cristalizează pe explicitarea și configurarea rolului său în implementarea și menținerea stabilității locale. În acest sens, dialectica lucrării dezvoltă într-o manieră coerentă titlul asumat, postulând *ab initio* ideea că Biserica este un factor fundamental în asigurarea coeziunii și a siguranței în comunitățile locale, teză pe care o va argumenta cu o consistență formidabilă.

Teza se deschide printr-o serie percutantă de considerații privitoare la rolul tripartit al preotului în parohie: promovează mesajul Evangheliei, asigură exigențele pastorale prin consiliere și asistență religioasă, iar prin conjugarea acestora rezultă premisa principală a lucrării: preotul contribuie la instaurarea stării de ordine și siguranță publică în comunitate (p.29). Această aserțiune este dezvoltată în decursul a patru capitole, fiecare dorind să fie o edificare a unor aspecte specifice fenomenului abordat.

Primul capitol este o fixare succintă a principalelor elemente care stau la baza actualei configurații umane. Plecând de la viziunea religioasă și filosofică, și ajungând până la cea științifică, autorul urmărește o perspectivă globală, în care reușește să punteze principalele momente ale traseului istoric ce a determinat modernitatea. Fără a face uz de digresiuni supratehnice, planul capitolului este integrat firesc într-un cadru de profunzime dogmatică. Demersul expozițiv puntează apoi aspecte ce țin de cadrul și natura organizațională propriu-zisă a Bisericii. Marius Custelcean reușește să ofere și să identifice soluțiile optime pentru a putea aborda problemele pe care le ridică globalizarea și secularismul. Astfel, „prin raportarea la Dumnezeu, orice om poate ajunge la cel mai înalt nivel calitativ al vieții, în care toate facultățile sufletești și trupești ale ființei umane primesc strălucirea demnităților morale.”(p.87).

Capitolul al 2-lea încearcă să descifreze organigrama prin care se realizează cooperarea între Biserică și Instituțiile statului, pornind de la condiția dublă a omului: de credincios și cetățean. Finalitatea ultimă a misiunii Bisericii este realizarea unei conversii de raportare existențială, prin ajungerea lumii la Dumnezeu, respectiv trecerea de la antropocentrism la teocentrism (p.95). Acest transfer se poate realiza prin spiritualitatea

Recenzii

ortodoxă și viața morală corespunzătoare, acestea fiind mijloacele eficiente prin care omul se poate întâlni cu Dumnezeu.

În capitolul al 3-lea centralitatea Bisericii, în calitatea de comuniune sacramentală, se împletește cu reprezentările arhitecturii sale sociale. Autorul reușește să fixeze sistematic perimetrul și conținutul propriu-zis a ceea ce se desemnează conceptual prin „autoritatea Bisericii Ortodoxe”. Perspectiva adoptată de teză nu este altceva decât progresivitatea *de facto* a arhitecturii administrativ-juridice, citită în cheia genezei sale meta-istorice, respectiv în relație cu dimensiunea sacramentală. Astfel, dacă „expresia cea mai înaltă a puterii de stat este suveranitatea” (p.166), de partea cealaltă „prin puterea bisericească înțelegem suma mijloacelor religioase, morale și materiale de care se servește Biserica pentru săvârșirea lucrării sale mântuitoare” (p.167). Intervalul expunerii este caracterizat de claritate, configurând secvențele logice în care există, se manifestă și se transmite puterea bisericească. În finalul capitolului găsim o secțiune edificatoare cu privire la raportul dintre Biserică și stat.

Ultimul capitol (4) constituie o remarcabilă analiză a situației moderne, Părintele Marius Custelcean caracterizând securitatea prin punerea față în față a informației creștine și a extremismului religios. Acesta este cu siguranță un capitol cu iz programatic, în care autorul reușește să facă inteligibilă actualitatea, printr-o contextualizare fenomenologică. Teza se încheie într-o notă tipică eccesiologiei ortodoxe, viziunea orantică a unității fiind factorul prin excelență care asigură ordinea și securitatea. Înainte de epilog, găsim un corpus convingător de soluții și direcții acționale, pe care se poate centra misiunea Bisericii în actualul context social și istoric.

Pentru a conchide, trebuie subliniată unitatea argumentației, precum și coeziunea de ansamblu a întregii lucrări. O teză necesară corpusului apologetic, în care statutul Bisericii este reafirmat prin actualizarea rolului fundamental pe care îl exercită, în pofida schimbărilor și presiunilor globalizării. La nivel ultim, ordinea și siguranța sunt exigențele pe care omul le poate atinge într-o manieră naturală doar în relația organică cu forța modelatoare a Bisericii.

Masterand an II, Vlăduț Ilie

Andrei Drăgulescu, *Adolescenții și Revoluția Sexuală*, Ed. Institutul de Cercetări Psihosociale și Bioetică, București, 2016, 183 pp., ISBN: 978-606-93651-2-0

Andrei Drăgulescu, absolvent al Politehnicii din București, doctor (din 2008) și lector universitar la aceeași facultate, prezintă revoluția sexuală dintr-o perspectivă creștină, folosindu-se de argumente științifice, specifice profesiei sale de bază (inginer). Se alătură prin această lucrare altor reprezentări ai științelor exacte din România, precum Virgiliu Gheorghe (bio-fizician) și Pavel Chirilă (medic), care încearcă să abordeze interdisciplinar consecințele acestei revoluții.

Începând cu cercetările lui Sigmund Freud, la începutul secolului XX, și continuând cu Alfred Kinsey, despre care vorbește mai pe larg Andrei Drăgulescu într-unul dintre